Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 217. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 16-го ЛИСТОПАДА 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 16, 1982 No. 217. VOL. LXXXIX.

ВІДБУЛАСЯ НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ З ПРИВОДУ 40-РІЧЧЯ УПА

Деякі з доповідачів (зліва): проф. М. Лабунька, М. Лебідь, д-р М. Прокоп і проф. д-р Т. Гунчак.
(Фото: ред. Марта Коломиєць)

Ню Йорк, Н.Й. — В неділю, 7-го листопада ц.р., тут в Українському Інституті Америки відбулася наукова конференція на відзначення 40-их роковин Української Повстанської Армії. Конференцію зорганізовано заходами Громадського комітету.

Тою конференцією громадський комітет закінчив серію відзначувань 40-річчя УПА, після незвичайно цікавої виставки і вдалого концерту у місяці жовтні.

Конференція зібрала велике число зацікавлених, які вщерть виповнили велику залю Українського Інституту Америки та з увагою прислуховувалися до доповідей та поглядів панелістів. Конференцію відкрила заступник голови Громадського комітету ред. Ольга Кузьмович, а провадив нею проф. Мирослав Лабунька.

У першій частині присутні учасники вислухали три цікаві доповіді, а це Миколи Лебедя про „Організацію протинімецького опору ОУН 1941-43", д-ра Мирослава Прокопа про „Програмові процеси в ОУН під час німецької окупації України і питання політичної платформи УПА" і проф. Тараса Гунчака та Євгена Стахова на тему „УПА в німецьких, большевицьких, польських та західних документах і оцінках". Усі три доповіді характеризували об'єктивність, діловість і бажання подавати факти без емоційного їхнього насвітлення. Особливо важливі для майбутніх істориків, але і для звичайних громадян були інформації проф. Т. Гунчака про місце і кількість джерельних чужинецьких матеріялів про УПА.

Після короткої перерви у другій частині наукового симпозіюму проф. М. Лабунька перевів дискусійний форум в якому шість дискутантів різного віку подавали у п'ятихвилинному часі насвітлення одного із аспектів пов'язаного з дією УПА. І так мгр Роман Ільницький представив німецькі політичні пляни щодо Сходу Европи, д-р Василь Калино вич подав соціологічний розгляд провідників УПА, Анатоль Камінський говорив про дійсні втрати УПА, О. Кузьмович виснила відношення Українського Пласту до ОУН і УПА та участь в ній пластунів, Олександер Мотиль подав аспекти успіхів і неуспіхів УПА, а Петро Содоль представив, вживаючи графічні таблиці, внутрішню структуру УПА, як військової одиниці.

Запити із залі і дискусія закінчили цю наукову конференцію, що тривала від 3:30 по полудні до 7-ої вечора.

Розмови та дискусії продовжувались опісля при солодкому та каві з побажанням від учасників в числі біля 150 осіб, щоб матеріяли конференції появилися по можливості друком.

ПРАВНИКИ ВІДБУЛИ З'ЇЗД, ЗАСЛУХАЛИ А. РАЄНА

Іст Гановер, Н.Дж. — На шостому з'їзді Товариства Українсько - Американських Адвокатів, що відбувся тут в днях 29-31 жовтня ц.р., головним промовцем був Аллен А. Раєн, мол., директор Бюра спеціяльних інвестигацій в Департаменті справедливости, яке розгля дає справи громадянства.

Біля 50 українсько-американських адвокатів прислухувалися доповіді А. Раєна, в якій він сильно боронив становища Бюра щодо справ горожанства, та продовжував свої виводи у трьохгодинній дискусії. Темою дискусії були нові випадки, що їх тепер розглядає Бюро спеціяльних інвестигацій проти американських горожан, які подали фальшиві свідчення про свою ролю в часі Другої світової війни. Раєн старався вияснити політику Бюра і опрокидував закид, що це Бюро має таємний договір із СССР та дістає інформації на яких спирає свої акції щодо людей, які буцім то були німецькими колаборантами в часі Другої світової війни. Він також не вірить в це, що зізнання совєтських свідків у справах, які розглядає Бюро можуть бути фальшиві. Присутні адвокати закинули головного промовця численними запитами та оспорювали гостро його становище. Під кінець дискусії запропоновано А.Раєнові заангажувати до свого бюра українського адвоката.

В дальшому на з'їзді промовляв адвокат Филип Карлтон, що обороняє Богдана Козія, якому відібрали у березні горожанство за фальшиві зізнання при виповнюванні паперів. Ф. Карлтон був непередбаченим доповідачем тому, що він приїхав, щоб почути доповідь А. Раєна.

Третім доповідачем був Юліян Кулас, який реферував справу Володимира Половчака. Він сподіється, що справа Половчака буде тягнутися ще дуже довго і аж що Половчак осягне вік повноліття тоді не можна буде його змусити виїхати із ЗСА до СССР.

Після вечорі українсько-американських адвокатів промовляв адвокат Мирослав Смородський на тему людських прав.

У другому дні нарад вибрано нову Управу у такому складі: Богдан Поритко — голова, Ігор Раковський — заступник голови, Богдан Шандор — секретар, Петро Ставничий — протоколярний секретар і Мирон Гонко — скарбник.

Збільшать податки на бензину

Вашінгтон. — Президент Роналд Реген повідомив, що він серйозно розглядає можливість піднесення податків на бензину і ці фонди використати на направу мостів і доріг та рівночасно дати зайняття 300,000 безробітним.

При тому Президент, який порушив цю справу на своїй черговій пресовій конференції 11-го листопада, запевнив, що буде шукати за засобами зменшити видатки на озброєння, щоб в цей спосіб запобігти дуже високому недобору у бюджеті.

Президент Реген оспорював також закиди, буцімто 5,5 більйона долярів, що їх Уряд пропонує видати на направу доріг в ніякому випадку не противорічать його опозиції до підвищення податків. Він уважає, що податок на бензину — це „заплата споживача", а країна потребує конче направи доріг і засобів комунікації.

У своїй пресовій конференції, яка була першою після перемоги Демократичної партії у виборах 2-го листопада, президент Реген закинув демократам, що вони у передвиборчій кампанії старалися застрашити старших віком громадян, представляючи справу соціяльного забезпечення у чорних красках. Він уважає, що є багато можливостей, щоб затримати систему соціяльного забезпечення без підвищення податків і без змен шення дотеперішніх платень для старших віком громадян.

Участь у виборах зросла

Вашінгтон. — Аналітики останніх виборів у ЗСА подають тепер висліди своїх студій та порівняння в яких вказують на три головні чинники, що були причинною надподіваного великого числа голосуючих. Звичайно у тих виборах, що припадають на половину каденції президента та його Уряду, голосує куди менша кількість громадян. Тим разом, однак, в порівнянні з 1978 роком майже у всіх стейтах голосувало на три відсотки більше людей.

Три чинники, що причинилися до такого збільшення голосів, це — політична ривалізація у полудневих стейтах, зріст зацікавлення виборами у муринського населення і справа безробіття.

До того причинилося також зменшення популярности президента Роналда Регена, а рівночасно з тим велика активність Демократичної партії саме проти Президента. Зокрема демократи здобули багато голосів у західних та середніх стейтах, а з міст у Чікаго, де був помітний зріст муринських голосів на демократичну листу.

Найбільший однак зріст голосуючих показує стейт Аляска із 18,2 відсотками більше голосів як у попередніх виборах. На другому місці із зростом голосів стоїть стейт Арконсо, а на третьому Джорджія.

Зменшення кількості голосуючих занотовано у Неваді, Фльориді, Ню Гемпшир і Пенсильванії.

ВАЛЕНСУ ВІТАЛИ ПІСЛЯ ЗВІЛЬНЕННЯ

Лех Валенса безпосередньо перед звільненням.

Гданськ, Польща. — Лех Валенса, лідер забороненої вільної профспілки „Солідарність", повернувся до своєї родини в неділю, 14-го листопада, після 11-ох місяців інтернування та 36 годин перебування в невідомості. Його вітали сотні сусідів та прихильників, які при вході у скромний будинок вигукували: „Лех! Лех! Немає „Солідарности" без Леха!"

Лех Валенса, 39-літній лідер польських робітників, швидко пройшов попри своїх ентузіястичних прихильників до дверей, які були прикрашені червоно-білими прапорами „Солідарности".

Потім Валенса заявив зібраним приятелям: „Я ще говоритиму про всі справи, які цікавлять нас усіх. Я зроблю це в найближчому майбутньому. В майбутньому я буду сміливий, але одночасно обережний у своїх діях. Ця справа ясна і не підлягає жадному обговоренню. Я буду поступати і вести переговори обережно, але не на колінах, запевняю вас у тому."

Звільнення Валенси з віддаленого місця інтернування під совєтським кордоном наступило саме в момент, коли підпільні керівники забороненої профспілки „Солідарність" почали закликати до масових страйків. У Польщі вважають, що звільнення — це, можливо, результат переговорів минулого понеділка між примасом Польської Католицької Церкви Юзефом Глемпом та шефом військової хунти Войцехом Ярузельським.

У короткому повідомленні агентства ПАП подано, що Валенса, як „колишній керівник колишньої „Солідарности" є тепер приватною особою", а тому „у зв'язку з цим важко зрозуміти деякі голоси західньої преси, які вважають переговори між генералом Ярузельським і Валенсою як щось неминуче", — додало агентство.

Найважливішим жестом уряду було рішення дозволити Папі Іванові Павлові II відвідати Польщу в червні наступного року.

Центр Манітобського університету отримав дотацію

Вінніпег, Ман. — Центр Українських Канадських Студій Манітобського університету при Колегії Св. Андрея отримав дотацію в сумі 23,520 дол. від міністерства для справ багатокультурности. Це міністерство при федеральному уряді допомагає в науці і в наукових дослідах у ділянці канадських етнічних студій через програму професорів.

Д-р Богдан Б. Климаш, що горічний професор - гість Центру, викладає курси в Центрі у співучасті з відділом для продовжування освіти Манітобського університету і в славістичному відділі. Ці курси є в основному в ділянках українського, канадського фольклору і української культури та етнічних традицій в Канаді. Щоб зробити ці курси доступними для якнайширшої публіки, їх викладається не тільки в самому Манітобському університеті, але й в других приміщеннях у Вінніпегу і у Дофині. Це вперше викладається курс Манітобського університету в Дофині.

Д-р Богдан Климаш

Д-р Климаш є консультантом-дорадником у справах української канадської спадщини не тільки для університету, але і для широкого громадянства. Зараз він займається дослідами взаємовпливів у фольклорі українців та автохтонного населення прерій. Д-р Климаш видав ряд наукових праць у таких ділянках як фольклор і етнічні студії. Він отримав бакаляврат від Торонтонського університету, ступінь магістра від Манітобського університету, а докторат філософії від університету Індіяни. Він викладав в університеті Меморіял, в Альбертському університеті і в Каліфорнійському університеті в Лос Анджелесі.

У світі

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ВЕЛИКОБРИТАНІЇ Маргарет Тачер заявила невдоволеному парляментові, що британський громадянин, який признався, що він передавав секрети Совєтському Союзові, завдав шкоди безпеці З'єднаних Стейтів Америки, а також НАТО. Вона заявила, що проводиться повне розслідування справи Джефрі Артура Прайма, який багато років мав доступ до надзвичайно секретних документів. „Завдано шкоди не тільки британським інтересам, — сказала М. Тачер парляментові, — шкода поширюється також на інтереси ЗСА. І, звичайно, шкода нашим інтересам та інтересам ЗСА є одночасно шкодою інтересам НАТО в цілому". Прайма засуджено на 35 років ув'язнення, не зважаючи на те, що він признався до вини.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ІТАЛІЇ ДЖІОВАННІ Спадоліні, прем'єр 42-го післявоєнного уряду Італії, подав 11-го листопада резигнацію свого уряду. Але президент Сандро Пертіні відмовився прийняти цю резигнацію. Дж. Спадоліні пояснив парляментові причини резигнації, мотивуючи таке рішення безуспішним намаганням розв'язати суперечки між основними партнерами його п'ятипартійної коаліції — християнськими демократами та соціялістами.

ШЕСТИЧЛЕННА РАДА КРАЇН СПІВПРАЦІ Перської затоки, Савдійської Арабії, Багрейну, Оману, Кувейту, Катару і Об'єднаних Арабських Еміратів, у своєму комунікаті, після трьохгодинної конференції голів цих держав, заявила, що вони підтримують заклик Іраку мирно полагодити конфлікт і закінчити дворічну війну між Іраком та Іраном.

ХОЧ ЗСА НЕ ВЕДУТЬ ПРЯМИХ ПЕРЕГОВОРІВ, Вашінгтон та Москва мали цілий ряд зустрічей, на яких обговорювалися питання регіонального характеру, які є великою перешкодою до досягнення порозуміння та кращих відносин. Адміністрація Президента Регена вимагає припинити військовий стан у Польщі та заохочува ти до нового діялогу між польським військовим режимом і Католицькою Церквою та забороненою тепер профспілкою „Солідарність".

ЯК ПОВІДОМЛЯЮТЬ З БЕЛФАСТУ, ПІВНІЧНА Ірляндія, там у четвер, 10-го листопада, зібралася нова північноірляндська асамблея, що є останньою британською спробою покінчити з кровопролиттям, яке триває вже 13 років. Більшість представників католицької меншости не беруть участи в асамблеї. Соціял-демократична і робітнича партія та республіканська партія Сінн Файн закликала до бойкоту асамблеї.

ОСНОВНА УВАГА ВИСТУПІВ НА МАДРИДСЬКІЙ конференції про хід виконання Гельсінкських угод 1975 року зосереджувалася на питаннях совєтського трактування інакшедумаючих громадян і бажаючих еміґрувати. Делеґація ЗСА наполягала на звільненні політичних в'язнів, дозволі еміґрувати та припиненні заглушування радіопередач. Совєтська делеґація вважає американську стурбованість цими питаннями „вмішуванням у внутрішні справи" Совєтського Союзу.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ІЗРАЇЛЯ МЕНАХЕМ БЕҐІН прибув до ЗСА 10-го листопада на десятиденні відвідини, під час яких він розмовлятиме з президентом Роналдом Регеном. Візита Беґіна проходить саме в період, коли відносини між Ізраїлем і деякими американськими жидами напружені, а також відношення між ізраїльським урядом та християнськими фундаменталістами і Адміністрацією Регена не найкращі. М. Беґін зустрінеться з Президентом Регеном у Білому Домі 19-го листопада.

В Америці

В ДЕНЬ ВЕТЕРАНА 11-ГО ЛИСТОПАДА Ц.Р. відбулися на терені ЗСА відповідні святкування пошани до вояків усіх війн. Особливо зворушливі були святкування у Вашінгтоні біля пам'ятника загинувшим у В'єтнамі із вписаними 57,939 прізвищами. Там зустрілися численні ветерани цієї непопулярної війни, які зі сльозами в очах читали імена своїх загиблих товаришів. Р'ти вбитих та пропавших без вістей зложили біля пам'ятника кошики з квітами.

СТАТУЯ СВОБОДИ, ЯКА ВІТАЄ УСІХ ПРИЇЖДЖИХ до ЗСА у порті Ню Йорку вже від 96 років, буде переходити цілковиту віднову у 1984 році та цілий рік не можна буде її бачити. Загальна віднова буде тривати навіть довше, але плянують тільки на рік заборонити її відвідування. Пересічно статую відвідує біля 2 мільйонів туристів річно.

НОВИЙ І ДУЖЕ НЕБЕЗПЕЧНИЙ ДЛЯ ЗБІЖЖЯ бурян загостив на поля східних стейтів ЗСА. Він забиває зовсім збіжжя тим, що сильно розростається на висоту п'ять стіп і зовсім не реагує на отруйні середники.

В НЮ ЙОРКУ ПЕРЕВЕЛИ ВИГАЗУВАННЯ ВЕЛИКОЇ будівлі, де тримають зерно тому, що там заможнилися комахи, що їх називають „капра", найбільші нищівники зерна. Щоби охоронити населення перед випарами газу, цілу будівлю покрили наметовими плахтами.

ЗАСНОВАНИЙ МИНУЛОГО РОКУ В ЗСА КОМІТЕТ для оборони журналістів звертає увагу публічної опінії на те, яка кількість журналістів є переслідувана, ув'язнена, а то й вбита в часі своєї служби в чужих країнах. В останньому році вбили або арештували 17 журналістів.

ФІРМА ДЖАНСОН І ДЖАНСОН, ЯКА ВИРОБЛЯЄ Тайленол повідомила, що пустить знову цей продукт на ринок, але з відповідним забезпеченням. Пляшечки із пілюлями будуть тричі запечатані, щоб унеможливити їхнє відкриття. Президент фірми Джансон і Джансон заповідає посилену рекляму на Тайленол у найближчих місяцях, а нові пляшечки Тайленолу появляться у крамницях з днем 1-го січня 1983 року.

МОЛОДИЙ АДВОКАТ РИЧАРД Л. ТРАМКА ЗДОБУВ у виборах головство у впливовому Об'єднанні копальняних робітників. Він переміг дотеперішнього заступника президента цієї юнії, Сема М. Черча, який виконував це завдання після відходу на емеритуру Арнольда Міллера. За часів попереднього президента юнія перевела декілька поважних страйків. 33-літній Р.Л. Трамка здобув найбільше голосів серед молодих робітників.

В ПРИМІЩЕННЯХ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ ВІДКРИТО виставку фотознімків палестинців, що їх забито у таборах втікачів в Бейруті. П'ятнадцять таких фотознімків виставлено для публіки щойно після того, як згодилися на це представники ПЛО і Лівану.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ХІРУРГ ЗСА Д-Р ЕВЕРЕТТ КУП ствердив, що електронічні гри можуть бути шкідливі для здоров'я молодих людей, які віддають їм увесь свій час і свої думки. Він бачить, що щораз більше людей здає собі справу із небезпеки електронічних гор для психічного і фізичного розвою молодої людини та сподіється, що вкороті цього твердження будуть посилені науковими студіями, які вже ведуться над тою проблемою.

ПАНЕЛЬ ЕКСПЕРТІВ, ЩО ЇХ ЗААНГАЖУВАЛА Академія Наук звертає увагу у своєму звіті, що саме випущено друком, що шкідливі наслідки газу, який вживали у В'єтнамі під назвою „Аджент оренґ", не є науково оправдані.

„ВІДТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДУХОВОСТИ — МЕНІ НАДЗВИЧАЙНО БЛИЗЬКЕ", — КАЖЕ Х. ГОЛОВЧАК-ДЕБАРРІ

Джерзі Сіти, Н. Дж. (Л. К.). — „Із усіх ділянок мистецтва більш усього полонила мене графіка. Звичайно, запитуєте мене чому? Відповім зовсім просто: люблю чорно-білий кольорит, двовимірність, абстракт, із якого вилонюються особливі форми. До цього ж люблю випрацьовувати деталі, кожну риску. У деталях — кожна квітка, кожне стебло, кожна риса обличчя людини — мають іншу своєрідну вимову. Спочатку мене захоплювали лиш деревориті, але згодом я стала працювати над лінорітами. Тема моїх праць — різна, але я з особливим надхненням випрацьовую українську тематику, що її, народившись у Львові, мабуть, винесла ще бувши немовлям. Відтворювання української духовости — в постатях людей, у формі трипільського глечика чи природи — мені надзвичайно близьке," — сказала Христина Головчак-Дебаррі, мисткиня-графік, передаючи рідність до українського світу своєю приязною, безпосередньою усмішкою.

Христина Головчак-Дебаррі на відвідинах у редакції

Мисткиня, мешканка Шорт Гиллс, Н.Дж., відвідавши в п'ятницю, 5-го листопада ц.р.,Головну Канцелярію Українського Народного Союзу та Видавництва „Свобода", поінформувала про свої недалекі мистецькі виставки. Одна з цих виставок відбудеться у неділю, 21-го листопада ц.р. в Галерії Об'єднання Мистців Українців Америки (ОМУА) у Ню Йорку, Н. Й., при 136 Друга авеню; відкриття її о 1-ій годині по полудні. На цій виставці можна буде оглянути біля 60 картин, здебільшого лінорітів. Друга експозиція графіки Х.Головчак-Дебаррі відбудеться за кілька місяців у Чікаго, Ілл., при українській католицькій церкві свв. Володимира і Ольги.

Відтак у розмові з редакторами Христина зупинилася на розповіді своєї біографії: народилась вона у Львові під час Другої світової війни. Після довгої мандрівки по світі вона з родиною поселилася в Америці. Вже від раннього дитинства було в неї замітне зацікавлення мистецтвом, і завдяки підтримці батьків вона змогла його розвивати. Перше „АБВ" з мистецтва Христина отримала від проф. Мирослава Радиша. Опісля прийшли студії уже у зрілому віці: ноарксыка Школа красних та промислових мистецтв, у якій Христина спеціялізувалася у малярстві та виконуванні ілюстрацій. У 1967 році — бакаляратом із стислих наук і мистецької освіти Христина завершила свої студії. Після студій, навчаючи мистецтва, вона брала участь у вечірних практичних семінарах Студентської ліги мистецтва в Ню Йорку.

Згадавши про свої мистецькі виставки, Христина сказала, що поза нею цілий ряд спільних та індивідуальних експозицій її праць. Вони відбувалися у таких містах, як Торонто, Канада, Ню Йорк, Н.Й., Рочестер, Н.Й., Лос Анджелес, Каліфорнія, на оселі УНСоюзу — Союзівці та на оселі Українського Братського Союзу — „Верховині". Зокрема часто виставлялася її графіка в Галерії ОМУА. Завдяки Союзові Українок Америки, її мистецькі праці розповсюджені по різних бібліотеках СУА; крім цього вони є в кількох приватних галеріях — в Лос Анджелесі (Дарії Чолій), Торонто (пані Слобідської) та Філядельфії (Ірини Ванчицької). Х. Головчак-Дебаррі є не лише членом ОМУА, вона належить до різних мистецьких об'єднань.

Опісля мисткиня розклала ряд її картин — різних розмірів і з різною тематикою. Ось для прикладу при-

(Закінчення на стор. 4)

ЗАБАВА „ЛІСОВИХ ЧОРТІВ"

Ірвінгтон, Н.Дж. — Тут в суботу, 20-го листопада, відбудеться забава-костюмівка, що її в Народному домі влаштовує курінь „Лісових Чортів". Початок — год. 9-та, грає оркестра „Темпо".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ місячно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Пошана для війська

У минулий четвер, 11-го листопада, обов'язувало усі стейти Америки державне свято День Перемир'я, краще відоме, як День Ветерана. День Перемир'я — пов'язаний із переможним закінченням Першої світової війни, але насправді увійшло вже в традицію, щоб у той день віддавати поклін поляглим у всіх війнах, що їх вела Америка. На центральному американському військовому цвинтарі в Арлінґтоні у стейті Вірджінія зараз біля Вашінґтону відбувається щороку церемонія з участю найвищих державних достойників із Президентом включно, подібні церемонії відбуваються в усіх містах, в усіх церквах відбувають поминальні Богослужби за поляглих вояків, які своє життя віддали в обороні батьківщини. Це гарний звичай, який у різній формі і в різні календарні дати існує у всіх культурних народів. Скрізь у столицях стоять пам'ятники на „Могилі невідомого вояка" і скрізь відбуваються традиційні церемонії, які того „невідомого вояка" вшановують символічним прикрашуванням його могили вінками квітів і принагідними патріотичними промовами.

Пам'ятник „Невідомого вояка" присвячений усім тим, які загинули з рук ворога в таких обставинах, що навіть могили не висипано над їхніми тілами. І в кожному збройному зударі від непам'ятних часів гинули безіменні бійці — їх хоронили, або й не хоронили, бо не було ким і не було де і ніхто не знав, хто це той загинулий. Скільки на Україні за всю її страдницьку історію полягло людей, у військових уніформах і цивільних осіб, які стали жертвами ворожих навал! Вийнятки становили ті, яких хоронили з парадою, як ось жертви трагічного бою під Крутами, — але однакова пошана, однаковий глибокий поклін належить і тим українським людям, які помирали від пошести тифу під час нашої визвольної війни-революції, і всім тим, які впали жертвою пляново спричиненого голоду в 1930-х роках в Україні, і всім тим, які загинули від холоду і голоду та знущань ворожими садистами у безліченних в'язницях і таборах примусової праці — далеко від рідної землі.

Але минулотижневий День Ветерана підсуває нам, українцям, ще одну сумну думку: ми ж програли нашу визвольну війну-революцію саме тому, що в нас не було пошани до війська! Однаково за царату в Росії, як за панування Габсбурґів в австро-угорській монархії, і на Наддніпрянщині і в Галичині українські люди не відчували ніякої тяги до військової служби.

Навпаки: військо вважалося чимось нижчим, служити у війську було прикрістю. За царату засуджували „в солдати" злочинців — так засудили й Шевченка — батьки виховували синів у неохоті до військової уніформи. У Кадетській школі у Львові не було перед Першою світовою війною ні одного українця. Хтось скаже: „не були би прийняли". Може так, а може ні, — не знати напевно, бо не було ні одного українського кандидата. Єдиним старшиною, що закінчив високу військову школу у Відні, „Терезіянум", був пізніший посол до Варшавського сойму від УНДО д-р Любомир Макарушка. Найвищим ранґою був за Австрії генерал Віктор Курманович, єдиний українець-генерал, — зрештою найвищим ранґою резервовим старшиною австрійської армії був майор Мирон Тарнавський. Наддніпрянські українці мали старшин із закінченою Військовою академією у Петербурзі, але їх було дуже мало. І тут і там треба було приєднувати до Української Галицької Армії і до Дійової Армії УНР високоосвічених старшин чужинців, або й українського роду, які не володіли українською мовою. Історики-аналітики новітньої доби України мусять враховувати цей момент — нехіть до війська і відсутність освіченого кадру рідних старшин — як один з найголовніших чинників, що заважили на нашій прогрі. І тому ми визнали Симона Петлюру за символ української збройної сили, бо він — невійськова людина, за професією журналіст, був одним із тих нечисленних діячів української визвольної революції у 1917-20 років, які не піддалися чадові можного тоді пацифістичного соціялізму, тільки, — будучи формально членом Соціял-демократичної партії, — став фанатиком творення рідної реґулярної армії, фанатиком рідної збройної сили.

Леґенда, яку створили Українські Січові Стрільці, — леґенда, яку створили добровільці з Першої Української Дивізії Галичина і леґенда, яку створила Українська Повстанська Армія, переламала українську пацифістичну психіку. Українська політична думка прийшла вже до висновку, що без збройної боротьби власного народу не відродиться державна Україна. Культові збройної боротьби був присвячений журнал „Літопис Червоної Калини" у Львові і ціле Видавництво тієї самої назви, — цю саму мету має сучасний журнал „Вісті Комбатанта".

Треба шанувати військову уніформу, треба шанувати військо і треба плекати культ поляглих за батьківщину героїв. І треба так виховувати дітей і внуків, щоб у новому визвольному зриві в Україні не було „невтральних", які б цуралися війська, а щоб найширші маси народу були охочі збройно боротися за рідну державницьку волю.

З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ АМЕРИКИ ПОВІДОМИЛИ Совєтський Союз, що для кращого взаєморозуміння і проґресу у взаємовідношеннях Совєтський Союз повинен знайти спосіб як вивести своїх щонайменше 100,000 військ з Афганістану.

Михайло Кучер

КАТАСТРОФА ЯРУЗЕЛЬСЬКОГО

Соціялісти в Польщі опинились у незвичайно критичному становищі. Вони дістали величезні гроші від капіталістичного Заходу на реалізацію комунізму. Втопили величезні кошти в калабані некомпетентности і надуживань і тепер не знають як ті позички повернути.

Якщоб перемогла „Солідарність", то Польща стала б демократичною республікою, а це — чи не початок кінця червоної імперії. Тому „Солідарність" перемогти не могла.

У той же час перемога совєтської влади у Польщі означає продовження збанкрутованої соціялістичної економіки, побільшення незаможности і біди та загрозу нових конфліктів.

Захід — практично тільки ЗСА — вимагав, якщо це відповідний вислів, від польського уряду Ярузельського припинення військового стану та запровадження економічних реформ, які, при реалізації все таки посилили б тоталітарний режим.

Захід теоретично підтримував „Солідарність" як підойму впливу в бік реформ і на совєтську владу. Для власного спокою Захід не хоче заворушень у Польщі і найменше громадянської війни. Тому можлива перемога Москви у Польщі, але руками самих поляків.

На Заході вивчають становище в Польщі, працюють над винайденням альтернативи, але при умові все таки збереження соціялізму з найбільшою концентрацією влади партії над народом. Мовляв, треба зрівноважити силу совєтської влади з незадоволенням народу.

Тому урядові Ярузельського врешті бажана інтервенція Москви, яка в результаті мусіла б заплатити польські борги і незвичайно дорогою ціною запровадила б спокій. Із різних причин Москва на це ледве чи піде. Краще діяти поза лаштунками. Економічне становище Москви також важке.

Англійська газета „Дейлі телеграф" так схарактеризувала становище Заходу у відношенні до Польщі: „Ми знаходимося перед обличчям безсовісного союзу банкірів, тих, хто хоче одностороннього роззброєння Заходу, політикуючих церковних діячів, соціялістів, совєтських ступайків, соціялістично настроєних консерваторів. Всіх їх об'єднує стремління боротися проти санкцій щодо Варшавського пакту. Успіх означає відхід Европи від ЗСА та перемогу Брежнєва". Допомога Заходу харчами до польського населення мало доходить.

Уряд Ярузельського знає про розходження Заходу щодо Польщі тай цілого совєтського бльоку. Тому пішов на заборону „Солідарности", т. зв. парляментарний шлях, голосуванням у Соймі.

У відповідь були демонстрації і жертви. Можна сказати, що бунт суспільства з метою зламати диктат партії над економічним життям, не вдався, хоч за робітниками стояло ціле суспільство.

За владою стояв тільки Совєтський Союз. На думку польської комуністичної партії, соціялістичний уряд тільки такий, на який погоджується партія без згоди Москви не була здібна на жадні контрпропозиції суспільству.

Польський уряд свідомо, для власної вигоди, побільшив загрозу московської інтервенції.

Польське суспільство, крім економіки, затривожене знищенням природного оточення, серед якого живе. Дискутується над отруєнням річок хемічними відходами фабрик, занечищенням Балтійського моря, недостачею залізничих вагонів, в державних колгоспах, на совєтський лад, худоба гине від голоду, старі історичні міста руйнуються без належного ремонту, у річках вигинула риба. Індивідуальна господарка селянина на межі знищення.

У телевізії довжелезні промови уряду з якимось непевними посмішками — якщо є клопоти, то вони наслідок перехідної стадії хліборобської країни до індустріяльної і, очевидно, рука Заходу та ворогів соціялізму.

Які досягнення хочуть знищити вороги? Все таки страх сталінської доби зник і Москва і Варшава не знають чим її заступити. Москва вже знає небезпеку відбудови страху танками. Ціна може бути і завелика для Москви.

Не тільки Москва але й решта сателітних країн переживають структуральну кризу, те що так недавно закидали капіталістичному Заходові та його капіталізмові. Тому криза на Сході страшніша від західньої. Партія не має моральної сили провідника. Польське суспільство дало партії тяжкий рахунок за 25 років існування комуністичної Польщі. Історія польської комуністичної партії скандальна, над Польщею нависло мариво голоду і взагалі економічної катастрофи, що вже мусіла признати сама партія.

Чаушеску про польську кризу висловився так: совєтська збройна інтервенція в Польщі угробила б політику співіснування Брежнєва. Щоб окупувати Польщу, Москва потребувала б 1 мільйон війська. Протягом кількох років Москві прийшлось би кормити 35 мільйонів поляків і заплатити їхні борги.

Чаушеску говорити — майстер, але економічний стан самої Румунії жалюгідний.

У Польщі правляча кліка опинилась на роздоріжжі і не знає що робити. Демонстрації у великих містах були

(Закінчення на стор. 4)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Речиталь Ірини Пелех

Осінній імпрезовий сезон ще добре не розвинувся, як відразу вирізнилася одна музична імпреза, що заблистіла й поставила рівень філядельфійських мистецьких програм чи не на найвищий щабель. Речиталь піяністки Ірини Пелех, влаштований заходами Музичного Інституту й Освітньо-Культурного Центру, що відбувся в неділю, 3-го жовтня ц. р., в УОКЦ, був саме цим духовним пиром для кожного любителя музики, котрий мав нагоду бути на цьому вечорі.

Ірина Пелех, викладач Музичного Інституту та американської музичної школи Сетлемент, не чужа філядельфійській публіці. Вона одна з більш активних молодих українських піяністів, яка щораз частіше виступає як солістка не тільки перед нашою публікою, але також часто дає речиталі в американських музичних колах. Хто цікавиться її діяльністю, той знає, що з кожним своїм виступом Ірина досягає нових висот, вдосконалює свою техніку, підносить рівень інтерпретації.

В недільному речиталі Ірини Пелех представила різноманітну програму й широкий діяпазон стилів та епох — Лессель, Бетговен, Шопен, Лисенко, Ревуцький та Прокоф'єв — шість композиторів, шість різних жанрів і складних підходів до кожної інтерпретації. Почавши від сонати Бетговена, оп. 27, ч. 1 (одна з двох сонат під заголовком „Sonata quasi una Fantasia", в яких Бетговен відбивається від стисло клясичних форм сонати і кульмінує композицію третьою частиною), Ірина Пелех відразу ввела слухача в мелодійне Andante першої частини, втриманої у строгому, але рухливому темпі. Ґраціозність фразування, зміст думки і переконлива інтерпретація, а найважливіше зрозуміле виконання кожного нюансу — все це доходило до слухача просто і невимушено. Через настроєве Adagio другої частини піяністка раптом перевела слухача в третю частину Allegro-Vivace виконуючи її з притаманним їй запалом і зрозумінням. Загальне виконання цієї сонати було цікаве, продумане і стилеве.

Фантазія Шопена оп. 49 — це одна з його перлин, яку, на жаль, рідко виконують на наших сценах. Ірина Пелех від першого тону перенесла слухача у світ Шопенівського романтизму, мережачи фразу за фразою безпосередньо, без зайвої штучности, з глибокою музикальністю. Можливо десь-де (а спеціяльно в технічно-віртуозних пасажах) бракувало т. зв. притаманної Шопенівської легкости і зм'якшення удару, яким саме відрізняються його твори.

Дальше було виконання „Варіяції на українську тему" польського композитора Лесселя і ще одна обробка невмирущого „Їхав козак за Дунай" композитором XVIII століття. Видно, що в ті часи наша мелодія захоплювала не одного композитора західних країн, які залюбки використовували її в різних музичних формах. Лессель представив цю мелодію у тезі і дев'ятьох варіяціях традиційного оформлення, черґуючи темпа, тонації та степенуючи рівень трудности. Музично цей твір —, на мою думку, — менше цікавий, але добре мати його в репертуарі, хоч би для сантименту та збільшення легкости в програмі.

Дві прелюдії Ревуцького (оп. 7 ч. 1 і оп. 4 ч. 2) — це найранніші його твори, що щасливо збереглися ще з 1918-19 років. Стилево вони дуже зближені до Шопена чи Чайковського, і, можливо, тому І. Пелех зуміла віднайти в них подібну інтерпретацію, з якою вона раніше виконала фантазію Шопена. В прелюдіях Ревуцького піяністка знову висунула на перший плян надзвичайну чистоту і прозорість музичної думки і фрази. В її грі немає нічого хаотичного, незрозумілого чи неясного. До кожного нюансу вона підходить з однаковим респектом і бажанням передати його якнайяскравіше слухачеві. Обидві прелюдії заслуговують на повне признання. Другу рапсодію Лисенка „Думка-шумка" піяністка відіграла з повним зрозумінням, тонким відчуттям українських мелодій та музикальною точністю.

На загальне бажання спонукана оплесками Ірина Пелех відіграла другу частину Прокоф'єва, Соната оп. 14. Ця блискавично-бравурна мініятюрна частина прозвучала чисто й переконливо. Піяністка, не зважаючи на втому, відіграла її з повним запалом і темпераментом.

Рясними оплесками та китицями квітів від УМІ та УОК Центру вітала молоду піяністку нечисленна, але добірна публіка. Жаль тільки, що українська громада не виповнила залі УОКЦентру на цю справді культурно-мистецьку і особливу імпрезу.

Роксоляна Гарасимович

Лариса М. Л. Онишкевич

ВАРТІСНА ЗБІРКА

Григорій Костюк. „Володимир Винниченко та його доба". Дослідження, критика, полеміка. Ню Йорк, УВАН, Комісія для вивчення і публікації спадщини Володимира Винниченка, 1980. 284 ст.

I

Якщо взяти під увагу тему цієї книжки — себто, творчість Володимира Винниченка, то це дуже символічно відповідний збіг обставин, що вона вийшла з друку близько до 80-ліття (у жовтні 1982 року) проф. Григорія Костюка.

Це ж головно за його старанням за останніх 30 років появилось стільки публікацій творів Винниченка й праць про нього, та відбуто кілька конференцій, присвячених цьому визначному українському письменникові.

„Володимир Винниченко та його доба" — це збірник окремих статтей Григорія Костюка про Винниченка, що були друковані чи в періодичній українській пресі, чи в окремих виданнях у вільному світі, між 1951 та 1980 роками; не раз це були вступи до різних видань творів Винниченка або про нього. У цих працях Г. Костюк розглядає дану тему, чи то подаючи потрібне історичне тло та біографічні інформації про Винниченка, як і його погляди та філософію чи подібність із його іншими творами під даним аспектом. Час від часу він звертає увагу на специфічні літературні вартості твору та на те, як критика на даний твір реагувала.

Що саме було остаточною інспірацією для Г. Костюка присвятити стільки років праці для вивчення та збереження Винниченкової спадщини, — може добре представити момент його інтенсивного звернення 1951 року, коли наш літературознавець відвідав дім, де жив, працював і помер Винниченко — „Закуток" у Франції. Професор тоді закликав, що „Потрібна негайна, пляномірна акція всіх людей доброї волі й усіх українських культурно-наукових і професійно громадських організацій світу", щоб зберегти літературно-мистецьку спадщину письменника. Виявляючи великий запал, любов і пошану до творчости цього письменника, а з тим і до нашого культурного майна, Г. Костюк запропонував тоді створити товариство для збереження Винниченкової спадщини. Це організаційне тіло проф. Костюкові успішно вдалось зорганізувати та очолювати довгими роками. Але перешкоди на шляху були, і він писав: „Але невже ж в аспекті бачення вічних культурних проблем буття нашої нації ми не можемо стати вище особистих чи партійних амбіцій?!"

Костюк серйозно взявся до цієї справи і вже 1953 року він зредаґував і видав збірник „Володимир Винниченко; статті й матеріяли" — з рамени цієї ж комісії для охорони спадщини письменника. У цьому виданні (тут передрукованому) знаходимо, між іншим, описаний Винниченковий архів, що тоді ще був у Франції. Кілька років пізніше дружина Винниченка Розалія Яківна, вже тяжко хвора і близька смерти, завдяки старанням Григорія Костюка і св. п. Дарії Сіяк-Кубійович (із Сарселю), ще вспіла дати згоду на перевіз архіву письменника до УВАНУ у ЗСА. Колюмбійський університет допоміг не тільки ввесь цей архів перевезти, але також допомагає його зберігати. І так і досі в цьому університеті є 41 записник-щоденник автора, листування, рукописи недрукованих творів, філософічних трактатів, публіцистики, рецензій на Винниченкові твори та багато різнородного архівного матеріялу. Невпинна плянова праця Григорія Костюка і невеликого гурту незвичайно відданих справі осіб дала великі вже результати. Рік за роком почали виходити ще не публіковані твори Винниченка, як п'єса „Пророк" (1960), „Поклади золота", оповідання, уривки із „Щоденника".

1971 року появилась окрема книжка Г. Костюка про роман Винниченка „Слово за тобою, Сталіне!" під назвою „Володимир Винниченко та його останній роман". У ній Г. Костюк розглядає різні аспекти цього твору та, між іншим, також описує Винниченкову теорію „колектократії", як утопійну систему кооперативної суспільної форми, що теж відбилась і в романі „Нова заповідь" і у творі „Хочу". Дослідник звертає увагу тут на мистецькі аспекти твору та признає, що цей твір — це „роман ідей, роман-памфлет, роман соціяльної тези", що в нім висловлена Винниченкова „політична концепція в образах".

Рік пізніше перевидано повість Винниченка „На той бік" із вступною статтею Г. Костюка; статтю включено до збірника також. Автор у ній цікаво підсумовує своє розуміння Винниченка: „Як письменник з покликання, як людинознавець і психолог, він мав гострий і вникливий вгляд у події і людей" (коментар до подій 1916-1918 років, ст. 129).

(Продовження буде)

НОВИЙ ЛІК ВІДОМИЙ ПІД НАЗВОЮ КАПОТЕН або Каптопріль, який допомагатиме в лікуванні недуг серця, появився на ринку після перевірки і дозволу Управління харчами і ліками. Новий лік випродукувала компанія Е.Р. Сквиб у Принстоні, Н.Дж. Капотен особливо допоможе особам т.зв. четвертої категорії, які мають сильні вади серця після ударів і яких активність обмежена. В цій категорії є приблизно 2 мільйони осіб.

Омелян Плешкевич

РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ В ДІЯСПОРІ

Слідкуючи за розвитком економічних чи політичних подій в країнах поселення згадаймо слова, великого маштабу кооператора, соціолога — Шарля Жіда, який м. ін. сказав: — „Кооперація — це глибока суспільна ідея співжиття і співпраці людей з людьми".

Продовжуючи міркування цієї визначної людини треба до цього додати, що вимірним матеріяльним ефектом тієї ідеї є творення економічно-фінансової бази, яка так дуже потрібна і конечна до розбудови українського життя в країнах поселення.

Кредитова Кооперація власне є у великій мірі творцем тієї бази і своїм характером зайняла в структурі нашого організованого життя виїмкове місце. — Вона діє для наших економічно-господарських потреб і завдань, охоплює всі наші ідеологічні, професійні, релігійні, молодечі та інші організації, — вона є надконфесійною і апартійною організацією, метою якої є: — служити українцям, громаді згідно зі своїми заложеннями. Це завдання є плятформою і головним стимулом праці Кооперації.

У ділянці економіки в країнах нашого поселення ми доволі активні, прояви нашої господарської підприємчивости таки поважні в ЗСА, Канаді, Австралії та Арґентині. В цих країнах умовини для господарської ініціятиви — найкращі у світі. Маємо цілий ряд підприємчивих, метких, пробоєвих, амбітних людей і їхні здобутки дуже поважні.

Із підприємчивістю, як основою важливим фактором діяльности іде поруч потреба фінансових засобів. І в тій ділянці ми теж заавансовані, — це власне є наші Кредитові Кооперативи.

Кожного року Крайові Проводи наших Кооператив — Кооперативні Ради — пересилають до Світової Централі, якою є Світова Кооперативна Рада, збірні звідомлення з діяльности їхніх Кооператив, і кожного року наша Українська Кооперативна Рада подає статистику про наш кооперативний економічно-фінансовий потенціял. Усі наші кооперативи є об'єднані в крайових Кооперативних Централях.

Стан членства і капіталу Української Кооперації на день 31-го грудня 1981 року:

Країна	Кооперативи	Члени	Капітал
Канада	36	54.806	269,421.735
ЗСА	34	50.443	190,312.000
Австралія	7	7.450	25,756.000
Арґентина	5	9.356	9,240.000
	82	122.055	494,729.735

Українська Світова Кооперативна Рада втримує постійний зв'язок із усіми Крайовими Централями — ЗСА і Канадою через особисті контакти і кореспонденційно, з Австралією, Арґентиною і Европою тільки кореспонденційно — це зрозуміле з огляду на віддаль.

Загально за 1981 рік капітал, у порівнянні до 1980 року, збільшився в кооперативах на суму:

1) в ЗСА .... 25,314.873 доляри
2) в Австралії .... 2,403.460 долярів
3) в Канаді .... 19,989.000 долярів
4) в Арґентині .... 897.940 долярів

разом ріст в 1981 році .... 48,605.273 доляри

Цей рік вказує, що українська Кооперація витримала некорисний тиск депресійно-інфляційний і доходить в оборотовім капіталі до півбільйона долярів.

Маючи на увазі віддаль, а тим самим несприятливу комунікацію, я затримаюся більш детально на трьох країнах поселення, а саме: Австралії, Арґентині й Европі.

В Австралії Кооперація осягнула найкращий, подивугідний рівень розвитку. Там не тільки найбільший ріст капіталу, але й найкраще скооперування членів — 50 відсотків в ЗСА і Канаді 6 відсотків.

В Австралії Кооперація дійсно становить органічну, невідлучну частину українського життя. У Мельбурні діють такі кооперативи: „Дністер", будівельна „Одеса" і торговельна „Поступ". У Сиднеї — кредитова „Говерля", в Перт — кредитова „Калина".

Говорючи про Арґентину, не можна поминути специфічних умовин в Південній Америці. Там знаходяться досить чисельні скупчення українців (загально понад 400,000), але про їхню долю і про їх дійсний стан життя знаємо дуже мало. Загальновідомо, що країни Південної Америки переживали, і далі переживають надзвичайно складні господарсько-фінансові умовини. Найстарша українська еміґрація знаходиться в Бразилії. Наші переселенці осіли теж в Арґентині, Параґваї, Уруґваї і Чіле. Одначе Кооперативи діють тільки в Арґентині. „Відродження" із двома філіями в Чако і в Місіонессі та кооперативи — „Фортуна" і „Тризуб" (всі згадані Кооперативи в Буенос Айресі).

В Европі є кооперативи в Англії, де діє чотири, всі торговельні.

Беручи до уваги відношення кількости членів — 121,749 і капіталу, кругло 500 мільйонів долярів до кількости українського населення в діяспорі, то треба з прикрістю ствердити, що кооперація й досі не має повного зрозуміння серед українців. Враховуючи не два мільйони наших поселенців, а лиш один мільйон і узгляднюючи пересічно 2,500 долярів на одного члена, ми повинні мати нагромадженого два і півбільйона долярів капіталу.

Українська Кооперація, при відповідній співдії громадянства, повинна бути не тільки поважним економічно-допоміжним чинником нашим крайовим надбудовам, але й підставою у всіх позитивних діях громади.

Українська Кооперація у вільному світі являє собою, побіч Церков, найбільшу зорганізованість, а тим самим, крім матеріяльної, становить велику моральну силу у світі. Було б великим промахом не бачити тієї сили, не доцінювати її.

У плянуванні нашої економічної політики поруч Кооперації, ми повинні узгляднювати наші Братські Союзи, та наші українські Щадниці. Братські Союзи, як нам всім відомо, є забезпеченевими товариствами і діють на терені Америки і Канади. Їх діяльність в цифрах на день 31-го грудня 1981 року представляється наступно:

(Закінчення на стор. 3)

Виступ Я. Сусленського в Торонто

Яків Сусленський — колишній учитель англійської мови у місті Бендерах, Молдавської ССР, дисидент, видворенець з СССР, живе п'ять і півроку в Ізраїлі. В липні 1970 року його засудили були на сім років позбавлення волі й він до січня 1977 року перебував у Мордовських та Пермських таборах і у Владимирській тюрмі.

Сусленський невеликого росту, дрібної будови, з бородою, яка посіяна вже сивим коліром, переконливо й з вірою говорить про те, що пропаґує і робить. Йому не легко приходиться говорити по-українському, бо перша його мова російська й по-англійськи йому легше говорити, але цим разом мав свою доповідь по-українському, щоб задовольнити слухачів, біля 50 людей.

Я. Сусленський відбув свою кару в концентраційних таборах і там поприятелював з українцями. Він їм завдячує, що перебув ті страшні часи й пообіцяв собі „сплатити борг" українському народові. Вже від кількох років трудиться, щоб нав'язати еврейсько-українську співпрацю і поліпшення їхніх стосунків. Він — голова Товариства еврейсько-українських зв'язків в Ізраїлі, що має 5 філій і понад 200 членів. Після багатьох років в Ізраїлі вперше з'явилася порівняльно досить численна група людей, яка виступає проти украінофобства й бореться за зв'язок і зближення поміж українцями і жидами, бо вважає, що прийшов час направити взаємини. Він двічі їздив по Канаді й Америці, щоб нав'язати з українцями добрі взаємини, обидва рази за свої гроші, хоч прибутки в нього дуже малі — всього 400 дол. на місяць. Через свою діяльність він утратив репутацію патріота в очах ізраїльського естаблішменту.

Ця мала група ентузіястів поволі здобуває вплив, але натрапляє на великі труднощі, як з ізраїльської, так і української сторін. Існують великі упередження. Але Сусленський не вагається. Він вибрав цю мету й шукає за ентузіястами справи порозуміння, щоб об'єднати їх у товариство й приступити від слів до діла. „У мене одна мала дитина, а друга в дорозі, а решту вільного часу посвячую для еврейсько-українських справ. (Двоє його старших дітей вже дорослі). Як знайдеться тут сто нових ентузіястів, справи будуть стояти добре, а якби знайшлося тисяча, тоді можна великі діла робити", — сказав Сусленський.

Яка користь українцям з такої співпраці? — запитала одна слухачка. Може це дивне запитання. Дружба й союз будуть більшою силою остоюватися спільному ворогові — СССР. Ізраїль маленький народ. Він бореться всіми силами, щоб забезпечити собі право на життя на тому малому клаптикові землі в Азії. Він бореться, як малий Давид з велетнем Ґоліятом. Йому треба союзників. В Україні живе біля 800,000 жидів і співпраця принесе користь обом народам, сказав Сусленський. Українцям треба союзників, бо навіть найбільша держава на світі старається приєднати собі союзників.

Що спільного мають український і жидівський народи?

Багато спільного. Ось, у природі є такий закон, що кожний, хто нижчий, хоче бути рівний з вищим. Так є з поодинокими людьми, так є з народами. Поневолений народ старається зрівнятися з панівним народом, і через кілька поколінь так змішується, що слід по ньому пропадає. Так в історії було з сотнею народів, а може й з багатьма сотнями. Хто знає? Але є два народи, які не хочуть зрівнятися з пануючим народом — це український і еврейський народи, — твердив Сусленський. Були часи, що справи виглядали безнадійними. В одному часі еврейською мовою говорило 90 відсотків, через десять років — 60 відсотків, а через двадцять років вже тільки 15 відсотків. Ось-ось прийде кінець. Та диво, починається відворотний процес, народ, як стиснена пружина, розпружується, набирає нової енерґії, відроджується, сказав Сусленський.

Серед жидів і українців діяспора — відомий термін. Жиди живуть у діяспорі вже віддавна, і від них українці могли б багато навчитися й скористати.

На думку Сусленського, союз України з Ізраїлем був би ґарантією миру в тій ча:тині світу, якщо не в цілім світі. На перешкоді експансії СССР на Близькому Сході, важливій території (там же нафта, Суезький канал) тепер стоїть Ізраїль, оцей малий завзятий Давид.

Чому так невдало склалися стосунки поміж українцями і жидами на протязі історії?

Сусленський пояснював, що жиди були вигнані зі своєї країни з давен-давна. Вони були гнані з країни в країну, переслідувані. Куди вони не прибували, там вже був народ-господар, що високо „задирав голову", там жиди мусили схиляти свої голови перед своїми новими панами. Так було в Еспанії, Італії, Німеччині, так було в Польщі. Аж коли прибули вони в Україну, запримітили, що тут народ також ходить з похиленими головами, що цей народ поневолений. „То чому нам, евреям, не піднести голови, не випростуватися?" Так було колись. Тепер ситуація змінена як в Україні, так серед жидів, які мають свою державу, й українці, напевно, матимуть свою. Під тим кутом слід дивитися у майбутнє.

Як запобігти неперебірливій пропаґанді деяких жидівських кіл, що в кожному українцеві бачать антисеміта?

Наказом цього не зробимо, сказав Сусленський. Треба впливати на ці кола, а такий вплив може бути більше у ЗСА, ніж в Канаді. В Канаді українці і жиди живуть одні побіч одних віддавна. Але й у ЗСА є діячі, що прихильно ставляться до українців, наприклад, в Чикаґо, Клівленді й інших містах.

Українці непотрібно й без упішно багато грошей і часу витрачають на свої виправдання, наприклад, після появи на телебаченні фільму „Голокост", чи на книжку проф. Фрідмана про Симона Петлюру. А можна конкретніше й ефективніше використовувати свої спроможності. Ось, в Ізраїлі Доня Розен написала книжку „Лісмій друг" про українську жінку Олену Петришин з околиці Коломиї, яка її переховувала перед німцями. З цієї книжки можна було б зробити фільм, що міг би мати більший вплив, ніж „Голокост", бо в ньому виявилася б гуманність, благородність, людяність. Коцюбинський теж писав добре про жидів, може краще, ніж хто інший. А хто про це знає? На такі справи потрібні фонди. Досі вони отримали 75 долярів з Канади. „Ми цих грошей не рухаємо залишили в банку на відсотки", — зажартував Сусленський.

А про Петлюру?

Сусленський цікавиться постаттю Петлюри. Він зустрічався зі старенькою пані Ґольдельман, дружиною колишнього міністра в уряді Петлюри. Вона знала Петлюру, як дуже добру й гуманну людину. Скільки разів він зупиняв розстріл засуджених на смерть. „Хай ідуть пощо їх стріляти?" — казав, милуючи їх. На думку Сусленського, Петлюра став жертвою часу. На пост, який він займав, треба було в той час людини іншої, з твердим кулаком.

Однією з причин, чому не вдалася українська революція після Першої світової війни, було те, що не було спілки між українським селом і жидівським містом, — так уважав Ґольдельман.

Сусленський був на авдієнції у кардинала Сліпого в Римі (на залі поправили його — „Патріярха"). Сліпий велика людина. Він провів з Сусленським дві години на розмові, підтримує акцію Сусленського й бажає успіхів у його праці.

Під час запитань один із присутніх демонстративно заявив, що він не буде казати „еврей", а тільки „жид", бо так говорив Шевченко. (Яка важлива справа!). А при вході до будинку Інституту св. Володимира, де відбувалася доповідь, тих, що приходили, зустрічав Валентин Мороз, а його дружина з кількома прихильниками роздавали летючки п.н. „Рятуйте КУК!" (Комітет Українців Канади). У летючці, без підпису, хто її видав, протестувалося про того, що КУК „легко дав 'шапку' для дуже сумнівної реклями виступу п. Сусленського, підписаної маловідомими людьми"... і було багато закидів проти Ізраїля нав'язуючи до подій в Ливані.

Сусленський сказав, що їхній гурток в Ізраїлі досі живе тільки самим голим ентузіязмом. Ентузіязм — це велика сила й рівночасно велика слабість, сказав він. Як буде більше ентузіястів, буде більша сила. Тепер не пора думати, чому так було, а не інакше, а краще подумати про добрі жидівсько-українські стосунки тепер і на майбутнє.

Р. Колісник

Розвиток...

(Продовження зі стор. 2)

	капітал	грамоти	сума забез.	резерви
Народний Союз	46,350.527	83.409	94,312.000	12,364.000
Братський Союз	10,558.412	21.954	23,542.000	2,181.000
Провидіння	9,173.732	10.089	16,402.000	2,527.000
Нар. Поміч	4,821.625	9.311	13,913.000	606.000
разом	70,904.296	124.763	148,169.000	17,678.000

ЩАДНИЦІ:

„Певність" в Чикаґо	72,000.000
Щадниця в Філядельфії	32,000.000
„Тризуб" в Нюарку	29,000.000
„Тризуб" у Філядельфії	1,200.000
разом долярів	134,200.000

ТРАСТ КОМПАНІЇ:

В Торонто	42,000.000
у Вінніпеґу	50,000.000
разом долярів	92,000000

Наша фінансова сила в підсумках розпоряджає такими капіталами:

1. Кооперація	494,729.735
2. Братські Союзи	70,904.296
3. Щадниці (Сейвінґс Лон Ассосієйшен)	134,200.000
4. Траст Компанії	92.000.000
разом це становить	791,834.031

В 1981 році ми зросли в капіталі до 100,838.031 доляр, а від попередньої пленарної Сесії СКВУ, від 23-го листопада 1978 року до 322,834.031 доляр (Усі підсумки для ЗСА, Арґентини і Австралії подані в американських долярах, а для Канади — в канадських долярах).

Переходячи до кінцевих висновків треба ствердити, що великою запорукою нашої сили, поруч Церков, — як це вже вище згадано, є доцільно організована українська економічна сила, господарка.

Завданням усіх наших установ, організацій і Церков — довести до відома нашої спільноти, що гроші української людини повинні бути спрямовані в українське русло для творення і розбудови наших економічних вартостей, які підтримуватимуть усі наші релігійні та національно-культурні вияви. Українська Кооперація, уся українська економічна сила — це міцний вузол, який в'яже нас в один суцільний і міцно споєний організм поза межами України.

Ділимося з Приятелями сумною вісткою, що в дні 3-го листопада 1982 р., помер у віці 66 літ

бл. п.

ДМИТРО РАДІЄВСЬКИЙ

ПОХОРОН відбувся 6-го листопада 1982 року.

Покійний був членом ОДВУ, Пластприяту, хору „Дніпро" та Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді (ОПЛДМ).

Горем прибиті:

ОЛЬГА — дружина
МАРІЯ — дочка з мужем

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

З глибоким смутком і жалем повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що дня 11-го жовтня 1982 року упокоївся в Бозі, проживши 75 років, наш Найдорожчий МУЖ, ТАТО І ДІДО

бл. п.

СТЕФАН ПИЦІВ

нар. 1907 р. в селі Річчиці, пов. Дрогобич, Україна.

ПОХОРОНЕНИЙ 14-го жовтня 1982 р. з української католицької церкви Пресвятої Богородиці, на цвинтарі св. Івана в Stratford, Conn.

В глибокому смутку:

дружина — ЮСТИНА
син — МИКОЛА з дружиною МАРІЄЮ
внуки МИКОЛА І СТЕФАН
Дві Сестри в Україні
та ближча і дальша Родина

Ділимося сумною вісткою, що дня 20-го жовтня 1982 року відійшла у Вічність на 89-му році життя в селі Нижні Ставниці, Буковина в Україні

наша Невіджалувана

МАМА, БАБЦЯ

бл. п.

ЮСТИНА ЦУРКАН

з дому ЯРЕМЧУК

•

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

буде відправлена 29-го листопада 1982 р., о год. 8-ій ранку в українській католицькій церкві Чесного Хреста в Асторії.

В глибокому смутку:

дочка — МАРІЙКА з чоловіком ЙОСИФОМ ҐИРЛЯХ в США
дочка — ГАЛИНА з родиною в Україні
сини: ІВАН, МИХАЙЛО, ГРИГОРІЙ, ФІЛЬКО — з родиною

30 Внуків в Україні

В глибокому смутку повідомляємо Рідню і Приятелів, що 13-го листопада 1982 року відійшов від нас у Вічність

наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУНЬО, СИН І БРАТ

бл. п. інж.-арх.

ЕВГЕН ГРИНИШИН

нар. 6-го липня 1915 р. в Ліщинах на Лемківщині.

ПАНАХИДА в понеділок, 15-го листопада 1982 р. в похоронному заведенні Гаріса, Рочестер, Н. Й., в год. 7:30 веч.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться у вівторок, 16-го листопада в церкві св. Йосафата в Рочестері, Н. Й., о год. 9:30 ранку.

ПОХОРОН в середу, 17-го листопада 1982 р., о год. 12-ій дня на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Про молитви просить опечалена родина:

дружина — ВІРА
син — ЮРІЙ
донька — ТАНЯ з дітьми НАДІЄЮ І ПЕТРОМ
мати — ЕВГЕНІЯ
сестра — ІРЕНА ВОЛЯНСЬКА
та ближча і дальша Родина в ЗСА і Канаді

Ділимося сумною вісткою, що дня 12-го листопада 1982 р. у Філядельфії, Па., відійшов у Вічність

Найдорожчий

МУЖ, БРАТ, ВУЙКО І КУЗЕН

бл. п.

ІВАН ГАВРИЛІВ

ПАРАСТАС відбудеться у вівторок, 16-го листопада, о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні М. Насевича, 109 E. Tabor Rd., Філядельфія, Па.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — в середу, 17-го листопада 1982 р., в тім же похоронному заведенні — о год. 9-ій ранку — ПАНАХИДА, а опісля до церкви Христа Царя, Найстави, Філядельфія. По СЛУЖБІ БОЖІЙ на цвинтар Св. Марії на Факс Чейс, Па.

Горем прибиті:

дружина — ІРЕНА
брат — СТЕПАН з родиною в Україні
братова — ТЕОДОЗІЯ
сестрінка — ГАЛИНА ТАТАРСЬКА з родиною
братанок — АДРІЯН ГАВРИЛІВ з родиною
родина: РАБІЇ
КРУПКИ
КАРПІНСЬКІ
БОЙДУНИКИ
ФРАНКЕНИ
СИДОРЯКИ
ФЕДАШІ

•

Замість квітів, проситься складати пожертви на Культурно-Освітній Осередок у Філядельфії, Па.

Катастрофа...

(Закінчення зі стор. 2)

такого розміру, що замовчати їх не можна. Що ж робити? — є ніби два шляхи виходу із теперішнього становища — політичне розв'язання глибокої кризи, або побільшення терору.

Розміру демонстрацій не можна замовчати, або зменшити їх урядовою пропаґандою. Можна контролювати великі міста, яких, врешті, небагато. Інша справа в малих містах, яких таки багато.

За демонстрації засоби урядового терору вбили п'ять громадян. Ніби вбитих більше. Арештовано чотири тисячі демонстрантів. Політичні вбивства громадян урядовим терором у минулому мстилися. Тому уряд вирішив не стріляти, широко вживаючи сльозоточивих ґазів. Обурення громадянства проти нової тактики уряду величезне без перебільшення. Ґаз поліція вживала і проти не-демонстрантів, кидала бомби у вікна помешкань, або у випадкових прохожих.

„Солідарність" затримала в суспільстві респект і послух. Ярузельський хоче викликати в суспільстві враження, що він за найменшим злом. Він ніби зробив все, щоб не було совєтської інтервенції і все одно провадить антипольську і антинародову політику.

Зрозуміло, що Церква закликає поляків не керуватися почуттям гніву та ненависти, але уряд постійно викликає в суспільстві почуття ненависти.

Польські інтелектуали в краю із жахом очікують можливости громадянської війни, якщо Ярузельський не піде на політичне розв'язання кризи. Конфронтація кліки Ярузельського йде хутшій як в минулому. Молодь у Польщі питає — хто стоїть за теперішньою політикою Ярузельського? Якою польською рукою керує Москва?

Політична свідомість поляка задивляюче велика. Два останні роки в Польщі постійна провокація суспільства. Замість розмов — стріли і ґаз. Очевидно за польськими маріонетками стоїть хтось інший, не ті, які на телевізії з якимось дивним усміхом, словами а не діями, стараються заспокоїти суспільство.

Нема сумніву в тому, що Ярузельський до решти совєтизує Польщу. За те його хвалять в Кремлі. Все таки „Литературная газета" у Москві, орган совєтської інтеліґенції, продовжує напастувати і зневажати поляків — Церкву, робітництво та інтеліґенцію. Насамперед газета заатакувала духовенство за те, що воно тісно пов'язане з антисоціялістичною опозицією. Польське духовенство своїми молитвами за ув'язнену опозицію, обернуло Церкву в центр політичного хуліганства (дослівно). Намір отримати більше свободи „Литературная газета" характеризує як кримінальний злочин. Церква до того фінансує контрреволюцію. Зрештою нічого дивного, бо преса Ярузельського так само характеризує опозицію як і його пани в Москві. Тут ініціятива Ярузельського збігається з російськими „приказами". Ув'язнення без суду і засуд арештованих, звільнення з праці, а потім обвинувачення в неробстві, затруєння ґазом. Все це згідне із совєтсько-російською моральністю, як леґальною політикою влади.

Не забула „Литературная газета" інтеліґенції, яка стала жертвою (!) антиреволюційного затруєння. Не написано хто саме інтеліґенцію затруїв.

Політичні промови уряду в Польщі вже осягнули вершок абсурду і брехні. Наприклад, „будемо стреміти до того, щоб право військового стану було застосоване і здійснене у найбільш ощадний спосіб, згідний з польською ментальністю і соціялістичною політичною культурою". У наслідок тої „соціялістичної політичної культури останнім часом згинуло за демонстрацій 28 поляків. За організацію страйків покликано до суду 435 осіб, 2,501 громадянин дістав засуд наглим судом, від якого нема відклику. Тисячі сидять в концентраційних таборах без усякого обвинувачення. Врешті неперевершене — „уряд також може помилятися, але він ніколи не скривав перед народом правди".

Що ж! До якоїсь міри це навіть правда. Уряд не скривав, бо не міг скривати, що діє з наказу Москви. Уряд „признав" душпастирські обов'язки Церкви, але не погодився на її (Церкви) втручання в політику.

На совєтський спосіб влада впровадила в Польщі примусову працю. Це вдалося без спротиву парляменту — тільки при 12 голосах проти. Той „закон" уряд в першу чергу вживе проти симпатиків „Солідарности", що їх звільнить з праці, щоб потім обвинуватити в неробстві і ще раз покарати. Цей закон також вживають проти неслухняної інтеліґенції.

ПОЖЕРТВИ на УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

від 1-го квітня до 31-го серпня 1982 р. Включені також пожертви в пам'ять дорогих осіб „замість квітів".

2000 дол. М. і д-р Д.Стахів

по 1000 дол.: зі спадку о. Івана Кобата О. і О.Тишовницькі.

по 500 дол.: Кон Едісон, 62-ий Відділ СУА

425 дол.: 12-ий Відділ СУА (вартість подарованих книжок)

по 300 дол.: Український Нар. Дім в Сан Люїс, П.Петровський.

250 дол.: С. і М.Біласи,

по 200 дол.: Самопоміч — Нюарк, А.Возьна.

по 150 дол.: В. і О.Сливоцькі, М.Жовнірович,

по 100 дол.: З.Барабаш, Ю.Пастернак, Г. і К.Тіш, Л.Цегельська, С.Дроздовська, Н.Дума, І.Джус, О.І. і Е.Гафтковичі, Т.Гурик, Т.Когут, д-р О.Коропей, д-р О.Кудрик, Жіноча Секція Укр. Медичного Тов., О.Мальтщенко, д-р Р. і О.Морози, А. і В.Натина, С.Повалячек, д-р К. і О.Рогозинські, Ф.Савечка, А.Смеречинська, д-р В. і М.Вірщуки, Н.Єрега, Окружна Управа СУА — Чікаго, Окружна Управа СУА — Н.Джерзі, 14-ий Відділ СУА, 35-ий Відділ СУА, 47-ий Відділ СУА;

по 60 дол.: В. і Л.Мриглоцький, В. і Г.Петраш, д-р Я. Рожанковський.

по 50 дол.: С.Букшована, О. і Д.Чайковські, Є.Чапельська, Комітет Станиславівців — Дітройт, С.Р.С. Північної Америки — дорівняльний фонд до пожертви О.Склепковича, О. і Й.Гірняки, І.Гриневич, Д. і д-р З.Каратницькі, С.Крушельницька, Д. і М.Лебеді, А.Никифоряк, Парафіяни церкви Народження Пречистої Діви — Ню-Бронсвік, д-р К.Перейма, М. і Р.Погорецькі, М.Шуст, Н. і В.Шуст, Об'єднані Технології (дорівняльний фонд до пожертви А.Гомік), „Дочки України", 22-ий Відділ СУА, 25-ий Відділ СУА, М. і О. Татарські, А. і А.Змиї;

40 дол.: О. і Я.Городецькі;

35 дол.: А.Капітан;

по 30 дол.: Л.Артимишин, Р.Дронь, М.Фіґлюс, Н. і С. Ґробельські, М.Гарасимів, Е. і д-р В.Ястрембські, Я. і Я.Лабка, д-р Х. і д-р В.Одайник, Церква св. Івана Хрестителя;

по 25 дол.: Ам. Кенель Клюб, В.Бакайло, М.Белей, Крамниця візант. церковних риз і посуд, С. і В.Чорні, М. і Б. Цимбалісті, Н. і І.Даниленки, М. і Р.Данилюки, О. Дмитревич, С.Федик, д-р Е.Фрост, С. і В.Гнатів, В. Гнідей, Д. і З.Городиські, д-р І.Гребеняк, Н. і Р.Ґулай, Р.Ільницький, К. і З.Івасиків, Н.Касянчук, В.Кліщ, Д. і Б.Кекіші, М. і П.Кондрати, о. В. і В.Коваленки; П. і В.Кучкуди, Т.Криницька, М. і д-р М.Логази, Е. і М.Луковські, А. і Е.Матіяш, В.Мойсієнко, О. і д-р Л.Мостовичі, Х.Навроцька, В.Літинський, Л. і д-р М. Прокопи, О. і В.Прокуренки, Л.Придаткевич, О.Рак, Я. і Р.Ракочі, І. і д-р О.Ратичі, М.Ржепецька, Д. і д-р Т.Самотулки, Л. і Р.Серафимовичі, д-р В.Шкільник, В. і син Я.Шуль, М.Шиприкевич, О. і В.Шиприкевичі, Р. і Б.Сірі, Е. і О.Склепковичі, С. і О.Скоп, І.Солчаник, М.Стефанів, д-р О.Стрільбицький, В.Сушків, М. і Т. Угорчаки, д-р О.Врецьона, Р.Волчук, Р.Воробель, В. Воронка, Я. і А.Яросевичі, М.Зацухний, 38-ий Відділ СУА;

по 20 дол.: М.Беневич, М. і Б.Берези, А.Безушка, І.Благий, Я. і Я.Букачевські, І. і М.Бучаки, К. і А.Буки, М.Булавка, О. і д-р М.Харкевичі, Ю. і М.Демчуки, Л. і Д.Демемюки, З. і М.Галіви, О.Гаврилюк, К. і І.Гоші, о. В.Грабець, І.Кашубинська, О.Клевіча, О.Клюфас, І.Клюфас, О.Ковальська, М.Козак, Р.Кремзієр, І. і Я.Клими, Т. і Я.Кушніри, Н.Лощенко, Р.Мац, М.Матковська, В.Михайлів, У. і О.Омецінські, Д. і В.Оріховські, Л. і д-р Й.Оришкевичі, Т.Остап, Я.Панчук, М.Перейма, О.Різник, А. і В.Сафіяни, О. і П.Саляки, Е. і С. Шугани, Б. і В.Слижі, М. і М.Стеціви, О.В.Сусла, М. і Я.Томоруґ, П. Пікас-Витвицька;

по 15 дол.: І.Бачинська, Н.Цегельська, Л.Добош, Х.Карпевич, М.Карпевич, М.Костів, О. і П.Матула, д-р В.Рудко, О.Шатинська і Гарванки, В.Сорока, Н. і д-р Р.Волинець, М.Залітач;

12 дол.: Б.Грушовський;

по 10 дол.: С.Адріянович, д-р Р.Андріїв; Ю.Бачинський, М.О.Бачинська, М. і В.Барагури, О.Березницька, З. Білас, М.Білінська, О.Блавацька, д-р В.Богданів, Т. Брикович, Л. і М.Бульби, Д.Хухра, М.Цибик, І. і С. Цимбали, І.Десак, І. і Р.Дяків, Л.Долинська, Б. і О. Дубики,О.Ґац, О.Ганас, М. і Р.Гевко, Б.Геврик, О. Гнатик, А.Говеска, С. і І.Головки, А. і Й.Губчаки, М.Горбачак, Д.Гриceляк, В.Гринків, Зубаль, д-р М. Іваницький, О.Яхно, Д.Якубович, Й.Ярема, О.Качала, О.Качмарська, І.Кефор, П.Кебало, О.Клюфас, М. Книш, О. і І.Костюки, С.Котик, І.Крамарчук, Н.Кравчук, І. і Р.Кравціви, М.Крижанівська, А.Курилко, Д. Кузик, І.Кифор, Ю.Кисілевський, А.Ляхович, Р.Лазарчук, Я.Ліщинський, Б.Лівчак, У.Лоза, О.Луцька, О.Луцик, А.і Т.Лудишини, Ф.Лукіянович, О. і д-р В. Марчуки, Д.Мак-Кей, Я. і Г.Мельники, С. Мартиняк, Д. і В.Мокії, Л. і І.Мокії, Н. і М.Михалевичі, О.Муссаковська, О.Миськів, О. і І.Микитини, Г.Мисишин, О. і І. Мизюки, І. і Й.Новицькі, д-р С.Ничай, У. і О.Омецінські, Д. і Т.О'Ніль, Т. і Й.Остап, д-р Р.Палазій, М. Палідвор, Дж.Парфанович, Я.Петрущак, І.Петрик, Х. і Б.Певні, Н.Попель, М.Руденська, Р.Т.Сач, М.Солук, М.Савчак, В.Савчинсьа, І.Саварин, І. і д-р М.Семчишині, Т.Сендзюк, В.Шайко, О.Шашло, Т. і Л.Шавалеї, З.Л.Шпон, О.Шембель, В. і М.Шпонтаки, В.Семенина, Д. і І.Скіра, І.Скочдополь, М. і М.Слободяни, Х.Слевінська, д-р О.Снилик, М.Соробей, М.Сидір, С.Штинда, М.Тичка, С.Ушак, В.Васічко, О.Воскоб, В. і Р.Запутовичі, О. і Ю.Жевки, А.Зурик, 99-ий Відділ СУА, Л.Єднака, А.Політило, І.Дзєдик, О.Форостина,

по 5 дол.: О.Баландюк, М.Барицький Б.Богуш, М.Борзий, П.Бойчук, І.Бравн, О.Харамбура, І.Чуміловська, М. Чировська, О.Цибик, О.Дейл, О.Домбровяк, М.Дозорська, М.Дубровська, О.Ерстенюк, А. і П.Фріц, М.Галушка, Н.Гамільтон, П.Гурський, Г.Геймболд, О. Гнатишак, С.Головко, М.Ярема, Д.Юськевич, С. і д-р Г.Явні, М.Колосівська, І.Кононів, К.Ковтевич, д-р Н. Теребус-Кмета, М.Кривокульська, Л. і О.Кузики, М. Лавоцька, М.Ліпічук, о.П.Липин, О. і О.Мочула, О. Михалюк, О.Назар, д-р Л.Обушкевич, Л.Одежинська, Е.Опришко, М.Пелінська, Л.Пенчак, А.Перейма, І.Плис, Р.Полче, І.Пепек, А.Попик, Ю.Раковський, М.Роговський, О.Салик, А.Шмуляк, Я.Стар, І.Сташків, В.Тимків, М.Зизюк;

2 дол.: Дж. Купін.

„Відтворення"...

(Продовження зі стор. 1)

наймні кілька з них: „Весняні квіти", „Трави", „Гуцули", „Соняшники", „Будяки". Особливу увагу привертали до себе „Запашні дзвіночки", „Прощання дівчини з птахом", „Молитва". Якщо б поділити графіку Христини на дві групи, то першій з них притаманна — усмішка, радість, як, наприклад, „Гуцули", „Соняшники", „Запашні дзвіночки", з яких еманує радісна легкість квітів і начебто блискуча тугість листків; другій групі притаманний смуток, драматична дія, наприклад, „Молитва" чи ідилічне „Прощання дівчини з птахом". На картинах Х.Головчак-Дебаррі замітне поєднання української традиції із сучасністю — „Гуцули" (їхня гуцульська ноша) чи „Іриси" в трипільському глечику. З її графіки вилонюється поетичність композицій та особливий чар — свіжости, ніжности і граціозного легкого рисунку, наприклад, картина „Трави".

Мисткиня теж пояснила, що українська тематика в її графіці випливає не тільки з її почувань і вона не припадкова, а виникає вона з надхнення, що передають їй мелодії і слова українських пісень, прочитання поезій чи вид українських народних танців. Христина сказала, що й надалі в своїй творчості буде триматися української тематики, бо завважила, що українці в ній особливо зацікавлені, а це створює поміж глядачем і нею сильний і тривкий зв'язок.

Про Х.Головчак-Дебаррі Дарія Чайковська, яка завідує Ґалерією Українського Мистецького Центру, написала в газетці „Форум": „Можливо однією з найкращих праць мисткині є її ,Українська Церква', моделем для якої послужила українська католицька церква св. Володимира в Ґлен Спей. Цей трудний архітектурний об'єкт є добрим зразком майстерности в її мистецьких працях".

На запит, як відбувається процес малювання її картин, мисткиня відповіла, що іноді вона сама не знає, що стане темою її картини, але спочатку невиразні лінії — згодом оформлені її думкою — передаються виразною, чіткою лінією на її картині. Христина також сказала, що хоч першенство вона віддає клясичному чорно-білому кольоритові, часами в своїй графіці вона користується двома, а то й трьома кольорами. Буває, що вона розмальовує акварелі, здебільшого краєвиди. Свої праці, — пояснила мисткиня, — вона виконує на рижовому папері, а серії її рисунків — упорядковані за числами.

„У мене — два світи, які всеціло мене полонять, якими я живу і в яких я знаходжу затишок, радість і силу переборювати труднощі, що їх інколи приносять будні. Один із моїх світів — це мої діти. Старшій Ларисі — 11 років, молодшій Тані — п'ять. Коли малюю, Таня мене ані на хвилину не залишає; відбирає від мене фарби, папір і олівці, бо любить малювати. Моїм доням українська мова — не трудність. Володіють нею добре. Мій другий світ — це мистецтво. Ці обидва світи мені дорогі — і схрещуються в одноцілу кольоритність мого життя, — сказала на відхідному молода мисткиня Христина Головчак-Дебаррі, українська тематика якої є невід'ємною частиною її графіки — відтворенням її української духовости.

„Запашні дзвіночки" — лінорит Х. Головчак-Дебаррі.